

Тома Росандић (Сплит, 22. јануар 1878 – Сплит, 1. март 1958) је био српски вајар и академик, професор Уметничке школе у Београду, а касније и један од оснивача и први ректор Уметничке академије [1]. Једно од његових најпознатијих дјела је скулптура „*Играли се коњи врани*

“ која је израђена од бронзе и 1939. године постављена испред тадашње Скупштине (данашњи Дом народне Скупштине) у Београду [2] и скулптура у природи на Малом Калемегдану.

Биографија

Тома Росандић са родио у Сплиту, у породици каменорезаца и зидара. По завршеној основној школи примљен је у радионицу сплитког каменоресца Билинића, гдје се упознао са великим умјетником и мајстором вајарске вјештине Иваном Мештовићем, под чијим утјецајем развија своје вајарске склоности. Стичући вајарске вјештине боравио је у Италији (Рим, Фиренца, Венеција) и са Мештровићем у Бечу, Аустрија. Пред Први свјетски рад настанио се у Београду. У току рата повлачио се са српском војском, те је ратне године провео у емиграцији [3]. По завршетку Првог свјетског рата, као већ искусан излагач на међународним изложбама (Беч 1909, Рим 1911, Лондон 1917, Париз 1919), у Београду се настанио 1921 [4]. Био је професор Уметничке школе у Београду од 1922, оснивач и први ректор Уметничке академије у Београду од 1937. Члан САН је постао 2. марта 1946. године, а редовни члан Одељења ликовних и музичких уметности САНУ је постао 22. марта. 1948. године [1]. За државног „мајстора вајара” проглашен је 1947. године. У Београду је водио Мајсторску радионицу Томе Росандића од 1949. до 1955. у којој је окупљао младе вајаре.

Росандићево умијетничко интересовање кретало се од фигуре, бисте, рељефа, монументалних композиција и споменика профаног и религиозног карактера до предмета примењене уметности. Скулптуре је изводио у камену, дрвету, бакру, сребру и бронзи. Доста његових дјела се налази у музејима у Лондону, Венецији, Фиренци, Котору и другим градовима. Између осталих радова истичу му се још Свирач на харфи, Портрет бискупа Ућелинија и Аутопортрет. Излагао је често и у земљи и у иностранству, а у Београду редовно од 1924. до 1954. године. У развоју српске скулптуре XX вијека Росандић је био једна од водећих стваралачких личности [4].

Легат Томе Росандића у Београду

Музеј вајара Томе Росандића налази се у кући у којој је велики уметник живео и радио од 1929. године, а коју је 1955. године, са својим одабраним радовима, поклонио Београду. Аутентичан амбијент дома Томе и Маре Росандић сачуван је у музеолошкој поставци отвореној 1963. године. У Музеју се чувају његова најпознатија остварења (*Ессе homo*, Младост, Аутопортрет, Уморни борац), као и скулптуре (Распеће, Ускрснуће, Арханђел Михаило) и предмети примењене уметности (путир, тамњаница, шкروпионик) које је уметник израдио у оквиру припрема за своје архитектонско и вајарско дело, Маузолеј Петриновић на Брачу, грађено од 1924. до 1927. године [4].

Референце

1. ¹ Биографија на сајту Српске академије наука и уметности: [Тома Росандић](#) .
2. ² Википедија на српском језику: [Тома Росандић](#) .
3. ³ Јован Радојчић, *Срби западно од Дунава и Дрине – биографије* (3. том, стр. 483-384); Нови Сад: Прометеј (2009), ISBN 978-86-515-0317-0
4. ⁴ Музеј града Београда: [Легат Томе Росандића](#) .